

Wereldcongres van de International Council for the Exploration of the sea (ICES) in Brugge

Onder de Hoge Bescherming van Koning Albert II

De 'Annual Science Conference' van de 'International Council for the Exploration of the Sea' (ICES) zal van 24 september tot en met 4 oktober plaatsgrijpen in Brugge. Het is de eerste maal in het bijna 100-jarig bestaan van ICES dat België dit marien-wetenschappelijk wereldsymposium inricht. Als locatie werd voor het congrescentrum 'Oud Sint-Jan' gekozen.

Op het congres worden ongeveer 600 deelnemers verwacht. De ICES-leden vertegenwoordigen 19 landen, en het totaal aantal deelnemers (inclusief waarnemers, vertegenwoordigers van internationale instellingen, enz.) zal ongeveer 50 landen bestrijken.

Deze uitzonderlijke bijeenkomst gebeurt op uitnodiging van de h. Minister van Middenstand en Landbouw, Jaak Gabriëls, en van zijn collega, de h. Minister van Economie en Wetenschapsbeleid, Charles Picqué.

ICES is wellicht minder bekend bij het brede publiek. Daarom maken we van de gelegenheid gebruik om deze organisatie hier kort voor te stellen.

Algemeen

De Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee werd in

1902 opgericht. Daarmee is hij de oudste intergouvernementele zeewetenschappelijke organisatie van de wereld. De stichtende leden waren Denemarken, Duitsland, Nederland, Groot-Brittannië, Rusland en Zweden. Een jaar later—in 1903—werd ook België lid.

Sinds zijn oprichting, is de zetel van de Raad te Kopenhagen gevestigd.

De Raad heeft de permanente taak om het zeeonderzoek aan te moedigen en daartoe de activiteiten van de lidstaten te coördineren. Het onderzoeksgebied bestrijkt de Atlantische Oceaan—in het bijzonder de Noordoost Atlantische Oceaan—en de aangrenzende zeeën.

Bij zijn oprichting was de Raad gegrondvest op een contract tussen de lidstaten, dat in 22 juli 1968 door de zgn. 'Conventie betreffende de Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee' werd vervangen.

Sinds 1970 werd aan ICES de belangrijke taak toegewezen om wetenschappelijke informatie te verschaffen en advies te verstrekken aan intergouvernementele beleidsorganen én aan de Europese Commissie, met het oog op de bescherming van de visbestanden en het mariene milieu.

Het werkdomein van ICES beslaat aldus een brede waaier van wetenschappelijke disciplines, waaronder visserijbiologie en -techniek, oceanografie en studies in verband met het leefmilieu—meer bepaald de verontreiniging van het mariene milieu. Deze studies worden georganiseerd en uitgevoerd door wetenschappers van de ledenlanden.

Lidmaatschap van de Raad

Volgende landen zijn lid van ICES: België, Canada, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Ierland, IJsland, Let-

land, Noorwegen, Nederland, Polen, Portugal, Rusland, Spanje, Verenigde Staten van Amerika en Zweden, hetzij in totaal 19 landen.

Bovendien werd de status van wetenschappelijk waarnemer toegekend of werden samenwerkingsovereenkomsten ondertekend met meer dan 40 internationale organisaties en instituten buiten het 'ICES-gebied'. Enkele voorbeelden hiervan zijn het 'Fisheries Department of the Food and Agriculture Commission' (FAO), de 'Intergovernmental Oceanographic Commission' (UNESCO), de 'International Maritime Organization' (IMO), de 'World Meteorological Organization' (WMO), de 'United Nations Environment Programme' (UNEP), het 'Arctic Monitoring and Assessment Programme' (AMAP), het 'World Wide Fund for Nature' (WWF), CSIRO (Australië), het 'Institute of Marine Biology of Crete' (Griekenland), het 'National Institute of Water and Atmospheric Research' (Nieuw-Zeeland), en het 'Sea Fisheries Research Institute' (Zuid-Afrika).

Structuur van de Raad

De Raad heeft een driedelige structuur, bestaande uit:

- een administratief apparaat (Afgvaardigden, Bureau en Secretariaat);
- een wetenschappelijk apparaat (permanente comités, centraliserende comités, werk- en studiegroepen); en
- een adviserend apparaat (twee adviescomités, één in verband met het visserijbeheer en één in verband met de milieuproblemen).

Op wetenschappelijk niveau zijn er zeven permanente comités die een brede waaier van domeinen op het gebied van zeewetenschappelijk onderzoek bestrijken. Daarenboven zijn er twee centraliserende en adviserende comités en een raadgevend comité. Werkgroepen en studiegroepen vervolledigen het geheel.

De permanente comités

Momenteel zijn er volgende regionale en specifieke comités:

Het '*Oceanography Committee*' controleert en coördineert het onderzoek omtrent het fysisch, geochemisch en biologisch milieu. Meer bepaald worden de dynamische lange-termijn-processen van de oceanen en de ondiepe zeeën bestudeerd.

Het '*Resource Management Committee*' bestudeert in hoofdzaak de status en de evolutie van de demersale en pelagische visstocks, en van de schaal- en weekdierpopulaties.

Coördinatie wordt beoogd tussen visserij, milieu, wetenschap en beheer. Stimulatie en coördinatie van bovenvermeld onderzoek en het zoeken naar beheersstrategieën voor de natuurlijke rijkdommen zijn derhalve de hoofdthema's van dit comité.

Het '*Marine Habitat Committee*' houdt zich bezig met de studie van de zeeverontreiniging en coördineert het onderzoek over de transplantatie, de introductie en de acclimatisatie van nieuwe soorten; de verbetering van het milieu; en de productietechnieken. Studies omtrent de biodiversiteit en de effecten van antropogene invloeden behoren eveneens tot de opdrachten van dit comité.

Het '*Living Resources Management Committee*' betreft in zijn activiteiten de studie van de biologie en de ecologie van schaal- en weekdieren; anadrome en catadrome vissoorten (zalm, forel, paling); zeezoogdieren; en het verzamelen, verwerken en publiceren van statistisch materiaal. Onderwerpen van specifiek onderzoek terzake zijn: taxonomie, genetica, verspreiding, migraties, gedragspatronen, soort-interacties, populatiedichtheden en -dynamiek.

Het '*Mariculture Committee*' controleert en coördineert het onderzoek over de kweek van zeevis en van schaal- en weekdieren, met inbegrip van de biologische, ecologische en technische aspecten van de kweek. Ook het opvolgen van 'restocking' experimenten (het uitzetten van gekweekte vis in de natuur) behoort tot de taken van dit comité.

Het '*Fisheries Technology Committee*' controleert, coördineert en evalueert het onderzoek over de conceptie, de constructie en de werking van vistuigen; de gedragingen van vis, schaal- en weekdieren ten aanzien van vistuig en visserij (met inbegrip van het fundamenteel onderzoek over de gedragspatronen van vis); de selectiviteit van vistuigen; en de invloed van vistuigen op het habitat.

Het '*Baltic Fish Committee*' tenslotte, bestudeert de verschillende disciplines in de Baltische Zee, zoals oceanografie; vis en schaaldieren; zeezoogdieren; mariene ecologie; enz. en coördineert de research-activiteiten in de regio.

verspreiding van verschillende wetenschappelijke publicaties. Alle publicaties zijn toegankelijk voor de wetenschappelijke wereld én het brede publiek.

Het '*Finance Committee*' behandelt de financiële aspecten van ICES, inzonderheid het jaarlijkse budget.

De werkgroepen

Specifieke problemen kunnen aan werkgroepen worden voorgelegd. De meeste werkgroepen hebben een quasi-permanent karakter. In principe mogen alle lidstaten leden aanduiden om van de werkgroepen deel uit te maken. De werkgroepen maken een verslag van de activiteiten over

ICES dignitarissen met de Koning van Zweden, Carl XVI Gustaf, bij de Openings sessie van de 1999 ICES Annual Science Conference in Stockholm.

De leden van de comités zijn de correspondenten in hun land voor de activiteiten die het comité aanbelangen, en zij hebben eveneens bepaalde opdrachten uit te voeren.

Centraliserende comités

Drie comités hebben een centraliserende functie:

Het '*Consultative Committee*' heeft een centraliserende en uitvoerende taak, en behandelt alle wetenschappelijke problemen en activiteiten die ICES aanbelangen. Het houdt eveneens toezicht op de onderzoeksprogramma's georganiseerd of gecoördineerd door de Raad.

Het '*Publications Committee*' is belast met de uitgave en de

aan de specifieke of regionale comités en, indien nodig, ook aan de adviserende comités. Momenteel zijn meer dan 100 werkgroepen actief.

Daarnaast zijn er studiegroepen met zeer specifieke en tijdelijke opdrachten. De onderwerpen ter studie betreffen o.m.: mariene scheikunde; fysische oceanografie; sedimentologie; invloed van de maricultuur op het mariene milieu; genetica; visziekten; gedragspatronen van vissen; ecologie van plankton, benthos, vis, zeevogels en zeezoogdieren; biologische effecten van contaminanten; visserijtechnologie; beheer van mariene data; bestandsopnamen van vissen in hun verschillende levensfasen (larven, juvenielen en volwassenen); en

DvZ-Flash: Departement Zeevisserij op het internet

Sinds midden juni zit het Departement Zeevisserij opnieuw op het internet, met een volledig nieuwe website. De website richt zich in eerste instantie tot de wetenschappelijke wereld in binnen- en buitenland (vandaar dat gekozen werd voor een Engelstalige versie), en bevat informatie over de opdracht en het profiel van het Departement, de diverse onderzoeksdomeinen (inclusief een overzicht van alle geplande, lopende en afgesloten coöperatieve onderzoeksprojecten), de stafmedewerkers, de publicaties van het Departement (met korte inhoud), enz. De website wordt ook gebruikt om informatie te verspreiden over 'hete hangijzers', zoals bvb, de PCBs in vis en visserijproducten. Geïnteresseerden kunnen de DvZ-website bezoeken op volgend adres: <http://www.dvz.yucom.be>

evaluaties van de visbestanden.

Jaarlijks nemen meer dan 700 wetenschappers deel aan de vergaderingen van deze werken- en studiegroepen.

Tenslotte zijn er binnen ICES nog een aantal zgn. 'Planning Groups', 'Steering Groups' en 'Workshops' bedrijvig.

Het adviserend apparaat

De Raad heeft zeer ruime onderzoeksbevoegdheden inzake oceanografie, visserij en zeeverontreiniging. Naast het stimuleren en coördineren van onderzoek, heeft ICES ook een adviesverlenende opdracht.

Hiervoor werden twee adviescomités opgericht nl. het 'Advisory Committee on Fishery Management' en het 'Advisory Committee on the Marine Environment'.

Het 'Advisory Committee on Fishery Management' (ACFM) geeft advies—in de regel in respons op vragen daartoe—aan de beheersinstanties. Het comité vergadert tweemaal per jaar, en zijn rapporten worden overgemaakt aan diverse internationale beleids- en beheersorganen, waaronder de Europese Commissie (zie verder).

Het 'Advisory Committee on the Marine Environment' (ACME) centraliseert de resultaten van het onderzoek inzake zeeverontreiniging in de landenleden en verschaft advies aan o.m. de 'Oslo and Paris Commission' en de 'Helsinki Commission' (zie verder).

Samenwerking met andere organisaties

Visserij

Een belangrijke taak van ICES is het coördineren van visserij-gebonden wetenschappelijk onderzoek. Dit omvat het opvolgen van de dichtheden en de samenstelling van de visbestanden in het Noord-Oost-Atlantisch gebied. Vanuit die functie, is ICES het officieel adviserend lichaam van volgende commissies:

- North-East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC);
- International Baltic Sea Fishery Commission (IBSFC);
- North Atlantic Salmon Conservation Organization (NASCO); en

- Commission of the European Union (EC).

Een samenvatting van dit onderzoek en van de adviezen wordt jaarlijks gepubliceerd als 'Cooperative Research Report'.

Mariene milieu

ICES verschaft ook wetenschappelijke informatie en advies in verband met het mariene ecosysteem aan nationale ministeries en aan volgende internationale commissies:

- Oslo and Paris Commissions (OSPARCOM, Convention for the Protection of the Marine Environment in the North-East Atlantic); en
- Helsinki Commission - Baltic Marine Environment Protection Commission (HELCOM, Convention for the Protection of the Marine Environment of the Baltic Sea Area).

Ook hier worden samenvattingen van het onderzoek en van de adviezen gepubliceerd in de reeks 'Cooperative Research Report'.

Oceanografie

Oceanografisch onderzoek vormt een belangrijk deel van het ICES programma, voornamelijk in het licht van de eigen-

Het wetenschappelijk programma

24 september		Vergadering van de twee adviserende comités (ACFM en ACME)
25 september		Vergadering van alle wetenschappelijke comités
26 september		Open Forum omtrent het Strategisch Plan van ICES
27 september	09.00-10.30	Officiële openingsceremonie
	10.30-11.00	Voordracht door Prof. Pauly (Canada): 'Visserij en milieubescherming'
	11.30-13.00	Zeven themasessies
	14.00-18.00	
28 september	08.30-09.15	Voordracht door Dr. P. Gentien (Frankrijk): 'Schadelijke algenbloei: modellen in populatiegroei'
	09.30-13.00	Zes themasessies
	14.00-18.00	
29 september	08.30-12.30	Vier themasessies
	13.30-18.00	Vergadering van alle wetenschappelijke comités
30 september	08.30-09.15	Voordracht door Dr. A. Gaerget (Canada): 'Invloed van klimaatwijziging op de mariene productie'
	09.30-13.00	Zes themasessies
	13.30-15.30	
	16.00-16.30	Sluitingsceremonie
2-4 oktober		Vergadering van de afgevaardigden

schappen en de dynamiek van watermassa's en ecologische processen. In dit verband vervult de samenwerking met GLOBEC (Global Ocean Ecosystem Dynamics) een sleutelfunctie.

Databanken

Het ICES Secretariaat bergt één van de grootste databanken ter wereld inzake visbestanden, chemische contaminanten en oceanografie.

De 88e jaarvergadering te Brugge

De Raad houdt jaarlijks, einde september - begin oktober, een 'ICES Annual Science Conference' (vroeger Statutaire Vergadering genoemd).

Een 'Annual Science Conference' omvat volgende sessies:

- een openingszitting;
- vergaderingen van de regionale en specifieke comités;
- een vierdaags wetenschappelijk forum waarbij een aantal themazittingen wordt gehouden. De onderwerpen van deze themazittingen omvatten een ruime waaier van wetenschappelijke disciplines; en
- een slotzitting.

Daarnaast houden alle comités zgn. 'business vergaderingen'.

Op uitnodiging van de Ministers van Middenstand en Landbouw en van Economie en Wetenschapsbeleid, wordt van 24 september tot en met 4 oktober 2000 in het congrescentrum 'Oud Sint-Jan' te Brugge de 88e jaarvergadering van ICES gehouden. De coördinatie is in handen van het Departement Zeevisserij, Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek (CLO), Ministerie van Middenstand en Landbouw.

Het congres is niet publiek en het bijwonen ervan vereist voorafgaande registratie bij ICES en het betalen van een 'Conference Fee'.

Tijdens de verschillende themasessies zullen circa 250 wetenschappelijke bijdragen worden voorgesteld en besproken. Deze bijdragen hebben uiteraard betrekking op recente

Het Belgisch oceanografisch onderzoeksschip A962 'Belgica'.

resultaten van het internationaal zeewetenschappelijk onderzoek.

De themasessies bestrijken volgende onderwerpen:

- De selectiviteit en de gevolgen van passieve visserijmethoden;
- Externe invloeden bij visserijcampagnes;
- Noord-Atlantische processen: hydrografische variaties;
- Verbanden tussen mariene milieu, plankton en visbestanden;
- Bescherming van de biodiversiteit van het mariene milieu;
- Ruimtelijke patronen in de rekruteringsprocessen;
- Duurzame aquacultuur;
- Nieuwe trends voor visvoedsel in de aquacultuur;
- Dynamische processen van hoofdpredatoren;
- Experimentele laboratoriumstudies in de visserijwetenschap;
- Verspreiding van contaminanten en hun biologische effecten;
- Classificatie en cartografie van mariene habitats;
- Biologische invasies: waarnemingen en vooruitzichten;
- Vangstvoorspellingen op middellange termijn;
- Samenwerking tussen wetenschap en visserijbedrijf;

- Referentiepunten en beheersopties voor visserij en mariene ecosystemen;
- Dalende dichtheden van Noord-Atlantische zalmpopulaties.

Naast een groot aantal sociale evenementen (recepties aangeboden door beide Ministeries, de Provincie West-Vlaanderen, de stad Brugge en de Nederlandse Ambassade, alsook de zgn. 'Grand Conference Dinner'), wordt tevens een bezoek aan het oceanografisch onderzoeksvaartuig 'Belgica' in de Brugse zeehaven in uitzicht gesteld. Op zaterdag 30 september staat het vaartuig open voor het ruime publiek, en dit van 10.00 tot 17.00.

Sponsors van de 2000 ICES Annual Science Conference te Brugge.

Interbrew

